

Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf Liderliği Düzeyleri: Ünye Örneği *

The Level Of Classroom Leadership: Ünye Case

ÖZET

Yaşanan sosyal ve toplumsal değişimler neticesinde öğretmenler sınıfta bilgi aktaran pozisyonundan sınıftaki eğitim lideri pozisyonuna doğru geçiş yaşamıştır. Sınıf öğretmenlerinin sınıf liderlik düzeylerini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen bu araştırma ankete dayalı betimsel tarama modelinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın evrenini Ordu ili Ünye ilçesinde 2022-2023 eğitim öğretim yılında görevli sınıf öğretmenleri oluştururken örnekleme ise evrenden kolay ulaşılabilir yöntemle belirlenmiş 185 sınıf öğretmeni oluşturmuştur. Örnekleme “Öğretmen Sınıf Liderliği Ölçeği” uygulanarak elde edilen verilere SPSS programı ile parametrik testler uygulanmış ve araştırma bulguları elde edilmiştir. Bu bulgulara göre sınıf öğretmenlerinin sınıf liderlik düzeyinin “yüksek” olduğu, bu düzeyin cinsiyet, mesleki kıdem, öğrenci sayısı ve sınıfta kaynaştırma öğrencisi olma değişkenlerine göre farklılaşmadığı sonuçlarına ulaşılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre araştırmacılara ve uygulayıcılara çeşitli öneriler getirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sınıf öğretmeni, liderlik, sınıf liderliği .

ABSTRACT

As a result of the social and societal changes experienced, teachers have experienced a transition from the position of transmitting information in the classroom to the position of educational leader in the classroom. This research, which was conducted in order to determine the classroom leadership levels of classroom teachers, was conducted in a questionnaire-based descriptive screening model. The universe of the research was composed of classroom teachers working in the 2022-2023 academic year in Ünye district of Ordu province, while the sample was composed of 185 classroom teachers determined by an easily accessible method from the universe. Sampling Parametric tests were applied to the data obtained by applying the "Teacher Classroom Leadership Scale" with the SPSS program and research findings were obtained. According to these findings, it has been concluded that the classroom leadership level of classroom teachers is "high" and that this line does not differ according to the variables of gender, professional seniority, number of students and being an inclusion student in the classroom. According to the results of the research, various suggestions have been made to researchers and practitioners.

Keywords: Classroom teacher, leadership, classroom leadership

GİRİŞ

Giderek küreselleşen dünya, toplumların sosyal yapılarını oldukça etkilemiştir. Bilgiye ulaşmanın daha kolay olması, internet kullanımının yaygınlaşması, sosyal medyanın varlığı ve hemen her kesim tarafından kullanılması toplumların sosyal yapısının kökten değişmesine neden olmuştur (Bayar ve Uçanok, 2012). Bu sosyal değişimler öğretmen-öğrenci ilişkilerini de derinden etkilemiştir. Öğretmen merkezli geleneksel eğitim anlayışı yerini bilgiye kolay ulaşılabilen öğrenciyi merkeze alan yeni bir eğitim anlayışına bırakmıştır (Karabağ Köse, 2018). Bu anlayış değişikliği öğretmenin sınıftaki varlık amacının da değişmesini gerektirmiştir. Bu doğrultuda öğretmen sınıf içerisinde bilgi kaynağı olmaktan öte sınıfta bilgiyi edinen öğrenci kitlesinin lideri konumunu almak durumunda kalmıştır (Çubukçu ve Girmen, 2008).

Sosyal ve toplumsal değişimler yaşanırken eğitim lideri olarak anılmaya başlayan öğretmenler değişime ayak uydurmaya çalışarak yeni değerlere ve yeni beklentilere yönelik roller edinmişlerdir. İletişim, etkileşim gibi liderlik özelliklerini barındırma zorunluluğu taşıyan çağdaş eğitim liderliği anlayışında öğrenciler ile aralarındaki iletişimi sağlıklı ve güçlü tutma, eşit yaklaşım sergileme, adil bir değerlendirme ve doğru bir rol model olma gibi çağdaş liderlik özellikleri öğretmenlerden beklenen özellikler haline gelmiştir (Miko-Giedyk, 2020).

Öğretmen liderliği kavramına üç farklı yaklaşım bulunmaktadır. İlk yaklaşım öğretmenin okul yönetiminin içerisinde etkin olması nedeniyle sınıfta geleneksel rolünden uzaklaştığı ve öğretmenin okul yönetim etkinliğinin bir unsuruna dönüştüğü yaklaşımdır. İkinci yaklaşımda okul içerisinde küçük bir yapı olarak var olan sınıfın liderinin öğretmen olduğu yaklaşımdır (Karabağ Köse, 2018). Üçüncü yaklaşımda ise ölçme-değerlendirme,

Ertan Gül¹

How to Cite This Article

Gül, E. (2023). "Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf Liderliği Düzeyleri: Ünye Örneği" International Social Sciences Studies Journal, (e-ISSN:2587-1587) Vol:9, Issue:108; pp:5539-5544. DOI: <http://dx.doi.org/10.29228/sss.67926>

Arrival: 26 December 2022
Published: 28 February 2023

Social Sciences Studies Journal is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

* Bu araştırma tezsiz yüksek lisans bitirme projesi çalışmasında elde edilen verilere dayanarak hazırlanmıştır.

¹ Öğretmen, MEB, Ordu, Türkiye, 0000-0002-5741-1244

program geliştirme, içerik hazırlama ve mesleki etkileşimi güçlendiren öğretmen yaklaşımıdır (Özlu, 2022). Öğretmenin sınıfın dışında da rolleri olduğu düşünülse de öğretmenin her türlü çalışmasında mutlak odak öğrencinin öğrenmesi ve buna olumlu etki sağlamak vardır (Bayuk, 2013). Öğrencilerin kişilik yapılarına, kültürel unsurlarına, öğrenciler arasındaki iletişime hâkim bir liderlik öğretmenin en başta gelen önceliğidir (Korkmaz, 2019). Öğretmenin üstlendiği rolleri başarılı bir şekilde yerine getirebilmesi ancak sınıf liderliğinin düzeyine bağlıdır (Ağalday, 2020).

Yönetimsel anlayışlarında zamanla değişmesinin bir sonucu olarak örgütsel liderlik düşüncesinde liderliğin bir kişi tarafından üstlenilmesinden ziyade örgüt içerisindeki birden fazla kişinin liderliği paylaşması düşüncesi gelişmeye başlamıştır. Eğitim örgütlerinde de bu değişim öğretmenin sınıf liderliğini gündeme getirmiştir (Korkmaz, 2019). Bu tartışmalar öğretmene liderlik rolünü üstlenmesine yönelik bir beklentiye yol açmıştır. Okulun gelişimine katkı sağlamak açısından bu yöndeki çalışmalara katkı sağlayan, yaşanan sorumlulara çözümci yaklaşımlar sergileyen ve alternatifler üretmek destek veren, değişime ayak uyduran ve zaman zaman değişimi tetikleyen öğretmenler önemli bir etken olmaya başlamıştır (Gülbahar, 2017).

Alan yazında öğretmenin sınıf liderliğine ilişkin çalışmalar incelendiğinde çoğunlukla öğretmen liderliği ve öğretmenin sınıf liderliği kavramlarının birbirine karıştığı ve birçok araştırmacının bu tanımları birbirinden ayırmadan yapmaya çalıştığı görülmektedir. Ancak öğretmen liderliği kavramı, öğretmenin sınıf içerisindeki liderlik rolünü de kapsayan ancak bundan ibaret olmayan bir liderlik anlayışını ortaya koymaktadır. Bu nedenle sınıf liderliği kavramının öğretmen liderliğinin bir alt boyutu olduğunu söylemek mümkündür (Ertesvåg, 2009). Katzenmeyer ve Moller (2004) öğretmen liderliğini geleneksel anlayıştan farklı olarak öğretmenin yalnızca öğreten kişi olmadığı, okul yönetim sürecine katılan, okulun genelinde liderlik rolünü üstlenen, eğitim faaliyetlerinin sağlanmasında diğer öğretmenlerle iş birliği yaparak okulun gelişimine katkı sağlayan bir rol olarak tanımlamışlardır. Sınıf liderliği kavramını ise öğretmenin mesleki gerekliliklerini yerine getirdiği, etkili iletişim kuran, öğrencileri derse güdüleyen, etkili bir sınıf yönetim becerisine sahip, öğrencilerin güvenini kazanmış bir öğretmenlik rolü olarak tanımlamak gerekir (Can, 2009).

Öğrencilerin öğrenmesini doğrudan etkileyen, bilgiye ulaşmaya çalışan öğrencilerin bu yolda önünü açma becerisi göstererek gelişimlerine katkı sağlayabilmenin bir göstergesi olan öğretmenin sınıf liderliği ve sınıf liderliğini etkileyen faktörler bu araştırmanın problemi oluşturmaktadır.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Sınıf öğretmenlerinin görüşlerine dayalı olarak sınıf öğretmenlerinin sınıf liderliği düzeylerini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen bu çalışma nicel tarama modellerinden ankete dayalı betimsel tarama deseni ile gerçekleştirilmiştir. Bu model halen mevcut olan durumun ya da olguların belirlenmesi ve betimlenmesi için kullanılır. Geçmişte var olmuş veya halen var olan fenomenleri, olayları, durumları ve olguları açıklamak için nicel veri toplama araçları ile veri toplamak suretiyle bilgiye ulaşılan bir modeldir (Karasar, 2020, s. 109).

Evren ve Örneklem

Çalışmanın evrenini Ordu ili Ünye ilçesinde 2022-2023 eğitim öğretim yılında görev yapmakta olan 325 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise evrenden kolay ulaşılabilir örnekleme ile seçilmiş olan 185 öğretmen oluşturmuştur. Örneklemin büyüklüğü hesaplanırken %95 güvenirlilik ve %5 hata payı ile hesaplanmıştır. Buna göre evreni temsil eden örneklem büyüklüğünün 177 olduğu görülmüştür. 185 öğretmenden oluşan örneklemin evreni temsil ettiği kabul edilmiştir. Örnekleme dahil olan öğretmenlere dair demografik veriler Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1: Örnekleme dair demografik veriler

Değişken	Grup	f	%
Cinsiyet	Kadın	90	48,6
	Erkek	95	51,4
Yaş	25-35	11	5,9
	36-45	62	33,5
	46-55	68	36,8
	56 ve üzeri	44	23,8
Mesleki Kıdem (Yıl)	0-5 yıl	7	3,8
	6-10 yıl	16	8,6
	11-15 yıl	35	18,9
	16-20 yıl	37	20,0
	21 yıl ve üzeri	90	48,6
Öğrenci sayısı	10 ve daha az	14	7,6

	11-20	45	24,3
	21-30	75	40,5
	31 ve üzeri	51	27,6
Kaynaştırma öğrencisi var	Evet	76	41,1
	Hayır	109	58,9

Tablo 1 incelendiğinde örnekleme dahil olan öğretmenlerin %48,6'sının kadın, %51,4'ünün erkek, %5,9'unun yaşının 25-35 arasında, %33,5'inin yaşının 36-45 arasında, %36,8'inin yaşının 46-55 arasında, %23,8'inin yaşının 56 ve üzerinde, %3,8'inin kıdeminin 0-5 yıl arasında, %8,6'sının kıdeminin 6-10 yıl arasında, %18,9'unun kıdeminin 11-15 yıl arasında, %20,0'sinin kıdeminin 16-20 yıl arasında, %48,6'sının kıdeminin 21 yıl ve üzerinde, %7,6'sının 10 ya da daha öğrencisi olduğu, %24,3'ünün 11-20 arasında, %40,5'inin 21-30 arasında, %27,6'sının 31 ve üzerinde öğrencisi olduğu, %41,1'inin kaynaştırma öğrencisi olduğu, %58,9'unun kaynaştırma öğrencisinin olmadığı görülmektedir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak anket formu kullanılmıştır. Anket formu iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde katılımcıların cinsiyet, yaş, mesleki kıdem, öğrenci sayısı ve kaynaştırma öğrencisi olup olmadığı sorularının yer aldığı kişisel bilgi formu yer alırken; ikinci bölümünde ise Köse (2018) tarafından geliştirilmiş olan "Öğretmen Sınıf Liderliği Ölçeği Öğretmen Formu" gerekli izin alınarak kullanılmıştır.

Öğretmen Sınıf Liderliği Ölçeği Öğretmen Formu 26 maddeden oluşan ve üç faktörlü (etkileşim, okul dışı süreçler, sınıf içi süreçler) bir ölçektir. Ölçeğin geliştirilmesi aşamasında yapılan DFA ile belirlenen modelin uyum değerlerinin [$X^2/sd = 2,81$; RMSEA = 0,07; GFI = 0,87; CFI = 0,92; NFI = 0,88] olduğu, iç güvenirlik katsayısının $\alpha = ,94$ olarak hesaplandığı görülmektedir. Bu değerlere göre ölçek bu çalışmada kullanmak üzere uygun ve güvenilir bir ölçektir.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Veriler örnekleme çevrimiçi ortamda hazırlanan anket formu ile toplanmıştır. Formu dolduran kişilerin evrende yer aldığından emin olmak adına araştırmacı örnekleme dahil olan öğretmenlere form bağlantısını bireysel olarak iletmiştir. Veriler toplandıktan sonra internet ortamından ve aslı değiştirilmeden analize uygun olarak düzenlenmiştir.

Toplanan veriler SPSS paket programına analize uygun biçimde aktarılmıştır. Elde edilen verilerle iç güvenirlik katsayısı yeniden hesaplanmış ve bu araştırma verileri ile hesaplanan Cronbach's Alpha değerinin $\alpha = ,99$ olduğu görülmüştür. Ölçek ve elde edilen verilerin geçerli ve güvenilir olduğu ifade edilebilir.

Uygulanacak testlerin belirlenebilmesi için verilerin normal dağılıma uygun olup olmadığını belirlemek üzere çarpıklık ve basıklık katsayıları hesaplanmıştır. Çarpıklık (skewness) katsayısı -1,16, basıklık (kurtosis) katsayısının 1,04 olduğu görülmüştür. Tabachnick ve Fidell (2013)'e göre çarpıklık ve basıklık katsayılarının mutlak değeri 2'den düşük olan dağılımlar normal dağılıma uygun kabul edilir. Buna göre elde edilen verilerin normal dağılıma uyumlu olduğu görülmüş ve parametrik testler uygulanmasına karar verilmiştir.

BULGULAR

Sınıf öğretmenlerinin sınıf liderlik düzeyini ve faktör düzeylerini belirlemek üzere yapılan ortalama ve standart sapma hesaplamaları Tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 2: Sınıf öğretmenlerinin sınıf liderlik düzeyleri

Boyut	N	\bar{x}	ss
Etkileşim	185	4,12	,856
Okul Dışı Süreçler	185	3,99	,899
Sınıf İçi Süreçler	185	4,02	,903
Sınıf Liderlik Düzeyi	185	4,11	,852

Tablo 2'deki verilere göre sınıf öğretmenlerinin sınıf liderlik düzeyine ilişkin ortalamanın $\bar{x} = 4,11$ olduğu, etkileşim faktörüne ilişkin ortalamanın $\bar{x} = 4,12$ olduğu, okul dışı süreçler faktörüne ilişkin ortalamanın $\bar{x} = 3,99$ olduğu ve sınıf içi süreçler faktörüne ilişkin ortalamanın $\bar{x} = 4,02$ olduğu görülmektedir.

Sınıf öğretmenlerinin sınıf liderlik düzeylerinde öğretmenlerin cinsiyet faktörüne göre farklılaşma olup olmadığını belirlemek üzere yapılan t testi bulguları Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3: Sınıf öğretmenlerinin sınıf liderlik düzeyinin cinsiyet değişkenine göre incelenmesi

Boyut	Cinsiyet	N	\bar{x}	ss	Sh	t Testi		
						t	df	p
Etkileşim	Kadın	90	4,23	,890	,094	,493	183	,623
	Erkek	95	4,17	,824	,085			
Okul Dışı Süreçler	Kadın	90	4,03	,915	,096	,698	183	,486
	Erkek	95	3,95	,887	,091			
Sınıf İçi Süreçler	Kadın	90	4,11	,913	,096	1,286	183	,200
	Erkek	95	3,94	,891	,091			
Sınıf Liderlik Düzeyi	Kadın	90	4,16	,881	,093	,773	183	,440
	Erkek	95	4,06	,825	,085			

Tablo 3'teki veriler incelendiğinde sınıf öğretmenlerinin sınıf liderlik düzeyinin ve herhangi bir faktörünün cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılığa sahip olmadığı görülmektedir ($p>,05$).

Sınıf öğretmenlerinin sınıf liderlik düzeylerinde öğretmenlerin mesleki kıdem faktörüne göre farklılaşma olup olmadığını belirlemek üzere yapılan ANOVA testi bulguları Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4: Sınıf öğretmenlerinin sınıf liderlik düzeyinin yaş değişkenine göre incelenmesi

Boyut	Mesleki Kıdem	f, \bar{x} ve SS değerleri			ANOVA Sonuçları							
		N	\bar{x}	SS	Var. K.	KT	df	KO	F	p		
Etkileşim	0-5 yıl	7	4,36	,859	G. Arası	4,00	4	1,00	1,38	,242		
	6-10 yıl	16	3,79	1,092							G. İçi	
	11-15 yıl	35	4,31	,759								Toplam
	16-20 yıl	37	4,09	,923								
	21 yıl ve üzeri	90	4,26	,807								
	Toplam	185	4,20	,855								
Okul Dışı Süreçler	0-5 yıl	7	4,17	1,134	G. Arası	4,84	4	1,21	1,51	,200		
	6-10 yıl	16	3,60	1,086							G. İçi	
	11-15 yıl	35	3,98	,775								Toplam
	16-20 yıl	37	3,84	1,003								
	21 yıl ve üzeri	90	4,11	,834								
	Toplam	185	3,99	,899								
Sınıf İçi Süreçler	0-5 yıl	7	4,26	1,122	G. Arası	4,16	4	1,04	1,28	,279		
	6-10 yıl	16	3,68	1,141							G. İçi	
	11-15 yıl	35	4,02	,787								Toplam
	16-20 yıl	37	3,86	,943								
	21 yıl ve üzeri	90	4,12	,860								
	Toplam	185	4,02	,903								
Sınıf Liderlik Düzeyi	0-5 yıl	7	4,29	,976	G. Arası	4,02	4	1,01	1,40	,237		
	6-10 yıl	16	3,72	1,090							G. İçi	
	11-15 yıl	35	4,16	,732								Toplam
	16-20 yıl	37	3,98	,920								
	21 yıl ve üzeri	90	4,19	,802								
	Toplam	185	4,11	,852								

Tablo 4'teki veriler incelendiğinde sınıf öğretmenlerinin sınıf liderlik düzeyinin ve herhangi bir faktörünün mesleki kıdem değişkenine göre anlamlı bir farklılığa sahip olmadığı görülmektedir ($p>,05$).

Sınıf öğretmenlerinin sınıf liderlik düzeylerinde öğretmenlerin okuttukları öğrenci sayısı faktörüne göre farklılaşma olup olmadığını belirlemek üzere yapılan ANOVA testi bulguları Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5: Sınıf öğretmenlerinin sınıf liderlik düzeyinin öğrenci sayısı değişkenine göre incelenmesi

Boyut	Öğrenci Sayısı	f, \bar{x} ve SS değerleri			ANOVA Sonuçları							
		N	\bar{x}	SS	Var. K.	KT	df	KO	F	p		
Etkileşim	0-10	14	3,90	,948	G. Arası	2,58	3	,86	1,18	,319		
	11-20	45	4,08	,999							G. İçi	
	21-30	75	4,26	,753								Toplam
	31 ve üzeri	51	4,29	,829								
	Total	185	4,20	,855								
Okul Dışı Süreçler	0-10	14	3,79	1,000	G. Arası	4,00	3	1,34	1,67	,176		
	11-20	45	3,81	,939							G. İçi	
	21-30	75	4,01	,834								Toplam
	31 ve üzeri	51	4,18	,911								
	Total	185	3,99	,899								

Sınıf İçi Süreçler	0-10	14	3,80	1,036	G. Arası	1,75	3	,58	,71	,546
	11-20	45	3,93	,984	G. İçi	148,40	181	,82		
	21-30	75	4,04	,845	Toplam	150,15	184			
	31 ve üzeri	51	4,13	,883						
	Total	185	4,02	,903						
Sınıf Liderlik Düzeyi	0-10	14	3,85	,967	G. Arası	2,48	3	,83	1,14	,334
	11-20	45	3,98	,962	G. İçi	131,01	181	,72		
	21-30	75	4,15	,759	Toplam	133,49	184			
	31 ve üzeri	51	4,22	,842						
	Total	185	4,11	,852						

Tablo 5 incelendiğinde sınıf öğretmenlerinin sınıf liderlik düzeyinin ve buna ilişkin faktörlerinin okuttukları öğrenci sayısına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farka sahip olmadığı görülmektedir ($p>,05$).

Sınıf öğretmenlerinin sınıf liderlik düzeylerinde kaynaştırma öğrencisi bulunma faktörüne göre farklılaşma olup olmadığını belirlemek üzere yapılan t testi bulguları Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6: Sınıf öğretmenlerinin sınıf liderlik düzeyinin sınıfında kaynaştırma öğrencisi olması değişkenine göre incelenmesi

Boyut	Kaynaştırma Öğrencisi Var mı?	N	\bar{x}	ss	Sh	t Testi		
						t	df	p
Etkileşim	Evet	76	4,12	,913	,105	-1,098	183	,274
	Hayır	109	4,26	,812	,078			
Okul Dışı Süreçler	Evet	76	3,96	,915	,105	-,408	183	,684
	Hayır	109	4,01	,892	,085			
Sınıf İçi Süreçler	Evet	76	3,95	,937	,107	-,910	183	,364
	Hayır	109	4,07	,880	,084			
Sınıf Liderlik Düzeyi	Evet	76	4,04	,892	,102	-,920	183	,359
	Hayır	109	4,15	,824	,079			

Tablo 6 incelendiğinde sınıf öğretmenlerinin sınıf liderlik düzeyinin ve buna ilişkin faktörlerinin sınıflarında kaynaştırma öğrencisi olması durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farka sahip olmadığı görülmektedir ($p>,05$).

SONUÇ ve ÖNERİLER

Sınıf öğretmenlerinin sınıf liderlik düzeyini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen bu çalışmada elde edilen bulgulara göre sınıf öğretmenlerinin sınıf liderlik düzeyinin ve tüm faktörlerinin “yüksek” düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ağırman (2016) ve Çınar Güngör (2022) yaptıkları araştırmalar ile sınıf öğretmenlerinin sınıf liderlik düzeylerinin yüksek olduğunu ortaya koymuşlardır. Yapılan bu çalışmanın sonucu ve alan yazındaki araştırmaların sonuçları birlikte değerlendirildiğinde sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre sınıf liderlik düzeyinin yüksek olduğu sonucunu genellemek mümkündür.

Sınıf öğretmenlerinin sınıf liderlik düzeylerinin cinsiyet değişkenine göre anlamlı olarak farklılaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Korkmaz (2019)'ın çalışması da sınıf öğretmenlerinin sınıf liderlik düzeylerinin öğretmenlerin cinsiyetlerine göre farklılaşmadığını ortaya koymaktadır. Ayrıca Ağırman (2016)'ın çalışması da aynı sonucu ortaya koyan başka bir çalışmadır. Bu sonuçlar birlikte değerlendirildiğinde sınıf öğretmenlerinin kadın ya da erkek olması sınıf liderlik düzeylerinin farklılaşmasına neden olmamaktadır.

Araştırmanın bir başka bulgusuna göre sınıf öğretmenlerinin sınıf liderlik düzeylerinin öğretmenlerin mesleki kıdemlerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farka sahip olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Özlü (2022) tarafından yapılan çalışmanın sonucuna göre öğretmenlerin sınıf liderlik düzeyi mesleki kıdem değişkenine göre farklılaşmamaktadır. Ayrıca Korkmaz (2019) da aynı şekilde yaptığı çalışma ile sınıf öğretmenlerinin sınıf liderlik düzeyinin mesleki kıdem değişkenine göre farklılaşmadığını ortaya koymuştur. Çalışma sonuçlarının örtüştüğü ve sınıf öğretmenlerinin sınıf liderlik düzeylerinin mesleki kıdem göre farklılaşmadığı söylenebilir.

Sınıf öğretmenlerinin sınıflarında okuttukları öğrenci sayısına göre sınıf liderlik düzeylerinin farklılaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Kolkuruk (2008) yaptığı çalışmada aynı şekilde sınıf öğretmenlerinin öğrenci sayısı değişkeninin sınıf liderlik düzeyleri üzerinde etkili olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Ayrıca Korkmaz (2019)'ın yapmış olduğu çalışmanın bulguları, öğretmenlerin sınıf liderlik düzeylerinin öğrenci sayısına göre farklılaşmadığını ortaya koymaktadır. Buna göre sınıf öğretmenlerinin sınıf liderlik düzeylerinin öğrenci sayısına göre farklılaşmadığı söylenebilir.

Araştırmanın son bulgusuna göre sınıf öğretmenlerinin okuttukları sınıfta kaynaştırma öğrencisi olma durumuna göre sınıf liderlik düzeylerinin farklılaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Alan yazında sınıf liderlik düzeylerini inceleyen araştırmaların bu değişkene göre inceleme yapmadıkları görülmektedir. Bununla birlikte Doğan

(2010)'ın araştırmasında sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi ile kaynaştırma eğitimi gören öğrencinin varlığı arasında ilişki olmadığı bulgusuna rastlanmıştır. Kaynaştırma öğrencisinin varlığının sınıf öğretmenin sınıf yönetimi üzerinde etkisi olmaması, sınıf öğretmenin sınıf liderlik düzeyinin sınıfında kaynaştırma öğrencisi olma durumuna göre farklılaşmamasının bir açıklaması olarak görülebilir.

Araştırma sonuçlarına göre sınıf liderlik düzeyini etkileyen yönetsel ve eğitimsel süreçlerin belirlenmesi amacıyla farklı veri toplama araçları da kullanılarak alan yazının zenginleştirilmesi önerilir. Sınıf öğretmenlerinin sınıf liderlik düzeyinin “yüksek” seviyesinden “çok yüksek” seviyesine çıkarılması için gerekli etkinliklerin planlanması önerilir. Ayrıca sınıf liderlik düzeyinin öğretimdeki önemi açısından öğretmenlerde farkındalık oluşturulması için gerekli etkinliklerin planlanması önerilir.

KAYNAKÇA

Ağalday, B. (2020). Sınıf liderliğine ilişkin öğretmen algılarının incelenmesi. EJERCongress 2020 Bildiri Özetleri Kitabı (s. 369-370). ANI Yayıncılık.

Ağırman, N. (2016). Sınıf öğretmenlerinin öğretmen yeterlik ve öğretmen liderlik düzeylerinin değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi. Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.

Bayar, Y. ve Uçanok, Z. (2012). Okul sosyal iklimi ile geleneksel ve sanal zorbalık arasındaki ilişkiler: Genellenmiş ekran algısının aracı rolü. Türk Psikoloji Dergisi, 27(10), 101-114.

Bayuk, K. (2013). İlköğretim sınıf öğretmenlerinin liderlik davranışlarının sınıf yönetme becerileri ile ilişkisi. Yüksek Lisans Tezi. Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Can, N. (2009). Öğretmenlerin sınıfta ve okulda liderlik davranışları. Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 8(2), 385-399.

Çınar Güngör, M. (2022). Pozitif öğretmenin yordayıcıları: Öğretmen yetkinliği, sınıf liderliği ve özsaygı. Yüksek Lisans Tezi. Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Çubukçu, Z. ve Girmen, P. (2008). Öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerine ilişkin görüşleri. Bilig(44), 123-142.

Doğan, M. K. (2010). İlköğretim okullarında görev yapmakta olan sınıf ve branş öğretmenlerinin okul iklimi algıları ile kaynaştırmaya ilişkin tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne.

Ertesvåg, S. K. (2009). Classroom leadership: the effect of a school development programme. Educational Psychology, 29(5), 515-539.

Gülbahar, B. (2017). Investigation of perceptions regarding teacher leadership among secondary school teachers in Turkey. Journal of Education and Training Studies, 5(2), 111-119.

Karabağ Köse, E. (2018). Öğretmen sınıf liderliği ölçeği öğretmen formu geçerlik ve güvenilirlik çalışması. Millî Eğitim Dergisi(220), 5-18.

Karasar, N. (2020). Bilimsel araştırma yöntemi. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Katzenmeyer, M. ve Moller, G. (2004). Awakening the sleeping giant: Helping Teachers Develop As Leader. Thousand Oaks, CA: Corwin Press.

Kolukırcık, Ü. (2008). İlköğretim okulu öğretmenlerinin sınıf liderlik yeterlilikleri. Yüksek Lisans Tezi. Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Korkmaz, E. (2019). Öğretmenlerin değişim eğilimleri ile sınıf liderliği düzeyleri arasındaki ilişkilerin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Kırıkkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale.

Miko-Giedyk, J. (2020). Professional functioning of teachers in a rural environment in the light of social expectations. Temporal perspective. Szkoła – Zawód – Praca(19), 163-177.

Özlu, S. (2022). Öğretmen sınıf liderliğine ilişkin öğretmen, öğrenci ve veli görüşlerinin karşılaştırmalı olarak incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Kırıkkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale.

Tabachnick, B. G. ve Fidell, L. S. (2013). Using Multivariate Statistics (6 b.). Boston: Pearson.